

El bany de realitat de Fante

Laura Basagaña / Núvol

Llegir **John Fante** és agafar la llanterna i il·luminar els racons foscos que et va propinant la vida, i fer-ho amb humor i humanitat. En les pàgines de *A l'oest de Roma* (Edicions del 1984) hi trobem l'essència fantiana exprimida fins a l'última gota: humor negre, paraules àcides, secrets desagradables i el potent pes del pas del temps. Amb una traducció dinàmica i fresca, **Martí Sales** ens acosta els descobriments dolorosos de Fante i el seu humor hilarant.

Quan posem els peus a *A l'oest de Roma* ens endinsem en les rialles grotesques que ens provoca la nova mascota de la família, arribada per sorpresa. Però també ens tenyim de melangia, plorem els morts, ens arrebossem la pell amb l'adéu i assumim que hi ha coses que no es poden canviar, per més que ho desitgem.

D'una manera directa i sense rodejos Fante dissectiona, un cop més, les intimitats que més mal ens fan: assumir els canvis, interpretar les emocions humanes, batallar amb els egoismes del dia a dia. *A l'oest de Roma* ens parla de la família -de la petita comunitat que primerament tots coneixem- i de les negociacions, concessions, amenaces i reconciliacions que aquesta entitat ens ofereix. John Fante, a més, és un gran narrador que excel·leix en retratar les batalles quotidianes: hi ha la digestió del desengany enmig de tergiversacions, dependències emocionals, somnis frustrats, amenaces que no es compleixen i, per damunt de tot, el sentiment d'insatisfacció planant per sobre dels personatges com un ocell negre.

La duresa de John Fante, autor que va aconseguir la fama de manera pòstuma i que va entregar-se a la literatura passant per èpoques de penúries, es daura al foc amb un raig d'humor àcid que ens ensenya que *A l'oest de Roma* hi cap tot: l'amor incondicional al cap dels anys, la certesa de saber que la vellesa és un lloc poc idíl·lic i la tristesa d'assumir un canvi d'escenari, entre tantes altres petites veritats que ens entendreixen, ens fan sentir-nos identificats amb algun o altre personatge i ens transmeten emocions diverses. La curosa traducció de Martí Sales ens condueix de ple cap als revolts de la carretera fantiana, farcida de diàlegs quotidians i combinada amb revelacions que fan caure els personatges cap al buit.

Ens agrada Fante, perquè el seu estil personal -transparent, honest, despullat- fa una fotografia vívida del dolor i l'estimació que la vida entrellaça. Fante no endolceix els paisatges, no fa més benevolents els personatges i no enganya el lector: i quan Fante narra la bellesa -que també la sap trobar i també la fa encabir en les seves històries- és una bellesa tan sincera, que gairebé s'acosta a aquells instants passatgers de felicitat brevíssima que tots hem viscut algunes vegades. Per tots aquests motius és interessant llegir-lo, perquè l'autor mira cap endins i aconsegueix que el lector també ho faci.